

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני א' באב תשע"ז | דף היומי בבלי: סנהדרין ח'

דף היומי בהלכה: ממאמצע סעיף ו' הגה "וכן יוכל" עד תחילת סימן רמ"ה.

מוסר: פרק א' - 'והנה בעיתים הללו' עד 'ועיקר ההתחזקות'. | קנין חכמה הלימוד השבועי: ארחות צדיקים שער הזכירה 'החמש ועשרים' עד שער השתיקה 'ובעבור שהלשון קלה'.

ענייני דיומא

'ממעטים בשמחה' מה הם הביטויים המעשיים של הלכה זו?

כלי כסף, רהיטים גדולים וכדומה; ויש אומרים שיש למעט בקניה ובמכירה מכל סוג שהוא, ובזמננו אין מחמירים בכך; 2. בנייה שאינה נצרכת למגורי הבונה, אלא להנאה או לרחבות בעלמא; 3. נטיעה להנאה, כעצי נוי וכדומה. וכל אלו מותרים לצורך מצוה, או למניעת הפסד, וכל שכן למניעת סכנה. [סימן תקנא, סעיף א-ב, ס"ק א, ב, יא ו יד ושעה"צ ס"ק א, ב, ט ו יג; ביאורים ומוספים דרשו, 1 ו-13]

משכנס חודש אב ממעטים בשמחה, כלומר שאין עוסקים בדברים המשמחים כלל, ויש אומרים שמוותר לעסוק בדברים המשמחים, אך יש למעט בהם. דין זה הוא עד לאחר תשעה באב, ויש שכתב - עד לאחר י' באב. ויהודי שהוגשה כנגדו תביעה משפטית בידי גוי, ישתדל לדחות את המשפט עד לאחר תשעה באב, כיון שהזמן מסוגל להפסד לישראל, ויש אומרים - עד לראש חודש אלול. כחלק מחובת המיעוט בשמחה, אסרו חז"ל לעשות מספר דברים מראש חודש ועד לאחר תשעה באב, ומהם: 1. קניה ומכירה שיש בהן שמחה, כגון קניית

הדף היומי בהלכה

בית עסק הנמצא באזור של גויים האם מותר להפעילו בשבת?

המוצרים, וגם בקנין משיכה; וזאת משום שיש אומרים שרק קנין כסף מועיל בגוי, ויש אומרים שרק קנין משיכה. ובשעת הדחק - שלא ניתן לבצע קנין משיכה לכל המוצרים - ניתן להסתפק בקנין כסף בלבד. וכתבו הפוסקים שיש להמנע מהקנת העסק לגוי לשבתות. [משנ"ב רמד, לה, ושעה"צ לו; ביאורים ומוספים דרשו, 31]

ישראל שיש ברשותו בית עסק הנמצא באזור של גויים, אשר ההמנעות מלהפעילו בשבת היא הפסד משמעותי עבורו, שהרי הלקוחות הגויים קונים בשבתות כבימי חול - התיירו לו להפעילו בשבת באמצעות גוי. ויקנה לו מערב שבת את כל המוצרים שבבית העסק, או לפחות את כל אלו שעשויים להמכר בשבת. והקנאה זו תעשה בקנין כסף; כלומר שהגוי ישלם סכום כלשהו עבור

הדף היומי בהלכה

מוכס יהודי - כיצד יגבה את המכס בשבת?

שייך לגוי בלבד, כיון שבאופן זה אין הגוי עובד בשבת לצורך ישראל, שהרי הרווח כולו שלו, וכן אין זה נחשב לישכר שבת, שהרי זה כאילו הקנה לגוי את המכס הנגבה בשבת. ואף שיש בכך חשש למראית העין, שיאמרו שהגוי עובד בשליחותו, הרי התיירו זאת מפני ההפסד הכספי, כנ"ל. [שו"ע רמד, ו, ומשנ"ב לד]

כפי שלמדנו, התיירו למוכס לגבות מכס בשבת באמצעות גוי, בקבלנות. והגם שמדובר בדבר של פרהסיה, וידוע שהוא של ישראל, וקיים חשש למראית העין שיאמרו שהגוי עובד בשליחותו של ישראל - התיירו זאת מפני ההפסד הכספי הרב הכרוך בהמנעות מגביית המכס. ועוד התיירו, להפעיל את גביית המכס בשבת על ידי השכרתו לגוי לכל השבתות, כאשר כל הרווח של ימי השבת

האם מותר ליהודי להשגיח על הפעלת בית עסק בשבת?

אם נוכחותו של ישראל במקום נדרשת על מנת למנוע רמאות ונזק מצד הגוי - רשאי לשבת שם, אך עליו להקפיד מאד שלא לדבר אף מילה בעניני העסק. וכיון שקשה מאד להקפיד על כך, מעלה גדולה היא להמנע משהייה במקום העסק, ולבטוח בה' שלא יארע לו כל הפסד משמירת השבת. [משנ"ב] לו-לז, ושעה"צ לט]

בכל מקרה שבו התירו לאדם להפעיל עסק שברשותו בשבת באמצעות גוי - אסור לישראל לשהות במקום העסק בשבת, אם מטרתו היא להשגיח על הפעלת העסק, או לשער את רווחי הגוי, וכיוצא בזה, משום איסור 'ממצוא חפצך', שהוא איסור מדברי קבלה שלא לעסוק בשבת בחפצי החול; וכן משום 'מראית העין', דהיינו שלא יחשדו הרואים שהגוי עובד לצורך ישראל. אולם,

קנין חכמה

איזה נאום נכתב בספר מיוחד בשמים?

הנאומים והדיבורים המושמעים באסיפות אלו, נכתבים כ'ספר זכרון' במרום, לפני ה'. ומוסיף החפץ חיים: אף אם מתרבים מאד המורדים בה', ומספרם של שומרי התורה מועט - אל תפול רוחם של שומרי התורה, כי אדרבה, הם נחשבים לרוב, כי ב'צד שלהם' נמצא השי"ת, המחיה את כל הנבראים בחסדו, ובו תלויה בריאותם והצלחתם של באי עולם; והשי"ת עוזר ליראי ה' הבוטחים בו, וככתוב: "יִרְאֵי ה' בְּטָחוּ בְּה' יִצְרָם וּמְגַנְגֵם הוּא" [שם עולם, חלק ב פרק א]

הנביא מלאכי מוכיח את בני ישראל: "אֲמַרְתֶּם שְׁוֹא עֲבַד אֱלֹקִים וּמָה בָצַע יְשׁוּמְרָנוּ מִשְׁמֶרְתּוֹ וְכִי הִלְכְנוּ קִדְוָנִית מִפְּנֵי ה' צְבָאוֹת... אֲזָ נִדְבְּרוּ יִרְאֵי ה' אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וַיִּקְשֹׁב ה' וַיִּשְׁמַע וַיִּפְתַּח סֵפֶר זִכְרוֹן לְפָנָיו לִירְאֵי ה' וְלַחֲשָׁבֵי שְׁמוֹ". ומסביר החפץ חיים: בזמן שבו מתרבים המורדים בה' ופושעי ישראל, הפורקים מעליהם עול תורה ומצוות ומבזים את עבודת ה' - זהו הזמן שבו מצוה על יראי ה' להתאסף יחד מדי פעם ולחזק איש את רעהו בעניני עבודת ה'; וכל

"אפשר לראות בחוש את מה שאמר החזון אי"ש שיראת שמים מגיעה מדקדוק ההלכה"

הרה"ג ר' גבריאל שוורץ, מגיד שיעור ב'דף היומי בהלכה' בקריית ספר שבמודיעין עילית, משתף אותנו בחוויה היומיומית לה זוכים לומדי 'הדף היומי בהלכה'.

הרב יעקב לוֹסטיגֵמן

ברכות אפשר לראות איך שאנשים כבר ממש משתוקקים להתחיל את הלכות שבת. זה משהו שמכירים מהישיבה או מכל מיני עלונים שמתפרסמים מדי שבוע, אבל יש גם דברים שמתחדשים כל הזמן. "מה גם שהרבה אנשים לא זכו ללמוד את הלכות שבת סעיף בשו"ע. כשלומדים את זה בפנים בצורה מסודרת עם ההערות של דרשו זה נותן משהו אחר. השבת שלך אחרת לגמרי. אתה יודע מה מותר ומה אסור זה דבר עצום." "עד לפני כמה שנים", מוסיף הרב שוורץ, "אם היית פוגש אברך ברחובה של עיר ושואל אותו כמה פעמים הוא למד משנה ברורה ח"א, התשובה הייתה בערך כך: עד ציצית ותפילין הוא למד כבר עשרים פעם, עד ברכות השחר כחמש עשרה פעמים, חוץ מהמשנת סופרים שאת זה בדרך כלל הוא דילג, עוד איזה עשר פעמים עד אמצע הלכות קריאת שמע או תחילת הלכות תפילה... "שהוא גמר את כל הכרך מכריכה לכריכה? אולי פעם אחת ואולי גם זה לא, בטח לא עם הרייד וההערות של דרשו... מי מדבר בכלל על חלק ב' הלכות נשיאת כפיים, קריאת התורה ובית הכנסת וכו'. אני הרי לא כהן, לא גבאי, ולא קורא בתורה. גם בהלכות ברכות מסתמא הוא התחיל כמה פעמים והתייאש באמצע, עבור לחלק ג' את הסימנים הראשונים הוא מכיר, פחות או יותר, כמה פעמים הוא קיבל על עצמו להתחזק בהלכות שבת, ולהתחיל מתחילת ס' רמ"ב וזה נגמר אי שם בהלכות ביטול או סחיטה, יחד עם כוחותיו שנחסטו עם הזמן. "את עירובין הוא השאיר ללימוד בכלל שישי שבת וכו' ובשאר החלקים יש לו ידיעה קצת בהלכות פסח חנוכה ופורים, אולי גם בהלכות ראש השנה יום כיפור וסוכות, אבל בודאי שהוא לא עבר על כל השו"ע עם המ"ב מתחילתו ועד סופו. "כל זה היה נכון עד לפני התוכניות של 'דרשו', אינני בטוח שיוזמי התוכנית של דרשו מודעים לגודל המהפך שהם חוללו בתחום הזה, מאות ואולי אלפי אברכים ובעלי בתים זכו ללמוד סימן אחרי סימן, כך אחרי כך, וזו זכות עצומה שבטוחני ששינתה את צורת החיים בהרבה בתים הן מבחינת דקדוק ההלכה הן מבחינת השתייכות וחיבור לקיום המצוות, ועוד".

בבית המדרש 'בית תפילה' בקריית ספר שבמודיעין עילית, מתכנסים מדי ערב קרוב ל-20 משתתפי השיעור של הרה"ג ר' גבריאל שוורץ. השיעור מתחיל בשעה 9:00 עם לימוד 'דף היומי בהלכה', ומיד לאחריו עוברים ללמוד את הדף היומי על הש"ס הבלבי.

"האמת שהופתעתי מאוד לגלות כמה לימוד המשנה ברורה לפני השיעור בדף היומי על הש"ס הבלבי, תורם ללימוד ההמשך", הוא מספר. "בזכות ההערות והביאורים שבמהדורת 'דרשו', הלימוד פורה במיוחד, עם השתתפות רבה של המשתתפים שמרגישים חיבור חזק להלכה עם פסקי האחרונים ש'דרשו' מביאים בנושאים אקטואליים. הרוחות סוערות, השתתפות מצד הקהל גבוהה במיוחד, ובהתאם לכך גם נכנסים ללימוד הגמרא עם הרבה חשק והתלהבות. הייתי ממליץ לכל מגיד שיעור שמוסר שיעור קבוע בדף היומי בבלבי, לעשות את אותו הדבר, ולפתוח בשיעור משנה ברורה".

הרב שוורץ מתאר את התרומה העצומה של השיעור לו ולמשתתפי השיעור: "התרומה האישית שלימוד 'דף היומי בהלכה' תרם לי, היא עצומה. גם אם אתה יודע הלכה זה לא כמו שאתה חוזר על זה שוב ושוב, ובמיוחד אם אני צריך למסור שיעור, אני חייב לבוא מוכן גם לשאלות שעלולות להפתיע אותי. הציבור מעיין תוך כדי גם בהערות של 'דרשו', והלימוד מאוד דינמי.

"מבחינת הלומדים אני רואה שהם מאוד מעורבים, אפשר לומר שחלק גדול מהם לא ידעו את פרטי ההלכה קודם לכן ועכשיו יודעים. זה גם מוסיף הרבה יראת שמים, אדם שמדקדק בהלכה נראה אחרת. אם הוא רוצה לדעת, שואל, מתעניין ורוצה לעשות את רצון ה', זה משפיע על האישיות שלו בתוך זמן קצר מאוד, והשינוי שחל בכל אחד מהלומדים הוא משמעותי. רואים בחוש את מה שהחזו"א תמיד היה אומר שיראת השמים מגיעה מדקדוק ההלכה". לקראת תחילת לימוד הלכות שבת, הוא מספר, ההתרגשות בשיאה: הלכות שבת זה המפתח שלנו. אנחנו נתקלים בזה כל שבוע, ומאז שסיימנו את הלכות